

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการกำหนดวิสัยทัศน์และออกแบบอนาคตการศึกษาและพัฒนามนุษย์
ในคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ
ครั้งที่ ๒

วันศุกร์ที่ ๓ เมษายน ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๖๐๑ ชั้น ๖ อาคารรัฐสภา ๓

อนุกรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายเขมทัต สุคนธ์สิงห์	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายชัยณรงค์ มณเฑียรวิเชียรฉาย	อนุกรรมการ
๓. นายนิรันดร์ จิวะสันติการ	อนุกรรมการ
๔. รองศาสตราจารย์ก้องกิติ พุสวัตต์	เลขาธิการคณะกรรมการและ
โฆษกอนุกรรมการ
๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อุทิศ เชาวลิท	ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ

อนุกรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทร์จิรา วงษ์ชมทอง	(ลาการประชุม)
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณรงค์ พุทธิชีวิน	(ลาการประชุม)
๓. นายปิยะบุตร ชลวิจารณ์	(ลาการประชุม)
๔. นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา	(ลาการประชุม)
๕. นางรัชนีพร พุคยาภรณ์ พุกกะมาน	(ลาการประชุม)
๖. นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร	(ลาการประชุม)
๗. นายสมเกียรติ ชอบผล	(ลาการประชุม)
๘. นายสมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	(ลาการประชุม)
๙. นายสุพร สุวรรณโชติ	(ลาการประชุม)
๑๐. นายอรรถสิทธิ์ หล่อสุวรรณ	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

- นายณภัทรพงศ์ วชิรวงศ์บุรี	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ |
|-----------------------------|--|

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๒๐ นาฬิกา

เมื่ออนุกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานอนุกรรมการ ได้กล่าวเปิดและ
ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

- ไม่มี -

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

ที่ประชุมมีมติรับรองบันทึกการประชุมครั้งที่ ๔ วันศุกร์ที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๘ และครั้งที่ ๕ วันศุกร์ที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยไม่มีการแก้ไข

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

- รายละเอียดเพิ่มเติมข้อมูลแผนการปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Blueprint for change)

ประธานอนุกรรมการฯ ได้กล่าวโดยสรุปว่า การพิจารณารายละเอียดข้อมูลที่จะเพิ่มเติมในวาระการปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนามนุษย์ในวาระระบบการจัดการศึกษา ระบบการคลังด้านการศึกษา และระบบการเรียนรู้ ซึ่งจะกำหนดไว้ในแผนการปฏิรูปเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Blueprint for change) โดยที่ประชุมจะได้พิจารณารายละเอียดข้อมูลที่มีการเพิ่มเติมของรองศาสตราจารย์ก้องกิติ พุสวัตต์ โฆษกอนุกรรมการฯ และเลขานุการคณะอนุกรรมการฯ ที่ได้นำมาเป็นหลักในการพิจารณาศึกษาในครั้งนี้ดังต่อไปนี้

๑. การปฏิรูประบบการจัดการศึกษา

๕) ขอบเขตงานปฏิรูป

(๑) ปรับปรุงโครงสร้างการจัดการศึกษาระดับชาติ ระดับพื้นที่ และระดับท้องถิ่น โดยแยกบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของส่วนกลาง เป็นฝ่ายกำหนดนโยบาย (Regulator) และระดับการบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นฝ่ายปฏิบัติ (Operator) ทั้งนี้ ในการกำหนดนโยบายจะต้องให้ผู้มีส่วนได้เสียในการใช้ผู้จบการศึกษาได้แก่ ภาคเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว เป็นผู้ให้คุณลักษณะผู้จบการศึกษาที่ต้องการ นอกจากนี้ จะต้องมีการเน้นการสอนวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ คือใช้เหตุและผล ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และเมื่อถึงระดับมัธยมปลาย จะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้รู้จักเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรม

(๒) เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการในระดับสถานศึกษาโดยมอบอำนาจและความรับผิดชอบไปยังผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่ทุกภาคส่วน (สมัชชาการศึกษาในพื้นที่) ให้สามารถบริหารจัดการการเงิน ทรัพยากร การบริการงานบุคคล และวิชาการได้อย่างอิสระ สามารถปรับขนาดห้องเรียนในสถานศึกษาให้เล็กลงและควบรวมสถานศึกษาขนาดเล็กให้สามารถดำเนินการได้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในสถานศึกษาที่มีโครงสร้างพื้นฐานอยู่แล้วสามารถใช้ประโยชน์ให้เต็มที่ ไม่จำกัดเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียนเท่านั้น แต่สามารถให้บริการแก่ผู้สนใจจะเรียนในระดับต่าง ๆ โดยการบริหารจัดการเวลาเรียนให้เหมาะสมเน้นการใช้ประโยชน์ (Utilization) จากพื้นที่ สถานที่ และ อาคารเพื่อประโยชน์แก่สังคม

(๔) พัฒนาระบบธรรมาภิบาลและกลไกตรวจสอบการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยการพัฒนากลไกการตรวจสอบหรือการประเมินที่เน้นการปรับปรุงและพัฒนาเพื่อ การยกระดับคุณภาพและการสร้างนวัตกรรมสำหรับการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาระบบข้อมูลที่ทันสมัย รองรับการติดตามตรวจสอบการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาและการจัดการศึกษา และต้องมีรายงานต่อสาธารณชนในพื้นที่ และคณะกรรมการติดตาม ป้องกันปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ รวมทั้งพฤติกรรมที่ผิดจรรยาบรรณอย่างต่อเนื่อง

(๖) จัดการเตรียมความพร้อมภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งชุมชน ท้องถิ่น และเอกชน ในการเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษาและการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ในรูปแบบสมัชชาการศึกษา ให้มีความรับผิดชอบในการบริหารจัดการการศึกษา และมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ประสบการณ์ระหว่างสมัชชาการศึกษา

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการจัดการการศึกษาทั่วประเทศ สมัชชาการศึกษาจะต้องรวบรวมการใช้ประโยชน์จากค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และศาสนาในท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนในทุกระดับ มีความเป็นพลเมืองอยู่ในศีลธรรม นอกจากนี้ จะต้องนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข การกีฬา ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม พลังงาน เข้ามาเพิ่มพูนความรู้ให้กับผู้เรียนทุกระดับในพื้นที่ โดยแบ่งประเภทของประชากรสำหรับการจัดการศึกษาออกเป็นกลุ่ม ๆ ที่แตกต่างกันตามอายุ ดังต่อไปนี้

สำหรับอายุ ๐ - ๓ ปี ที่ภาครัฐในระดับท้องถิ่นต้องจัดให้มีศูนย์เด็กเล็กที่จะต้องได้รับใบอนุญาตและสอดคล้องกับมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อสร้างความอบอุ่นและแจ่มใสแก่เด็กเล็ก

สำหรับอายุ ๔ - ๕ ปี ภาครัฐในระดับท้องถิ่นต้องจัดการศึกษาที่เป็นรูปแบบโรงเรียนอนุบาลเพื่อการเสริมทักษะพื้นฐาน เช่น การเฝ้าสังเกต การค้นคว้า การเก็บบันทึก การวิเคราะห์ กระบวนการความคิดที่มีเหตุผล การสื่อสารและ การทำงานเป็นทีม เป็นต้น

สำหรับอายุ ๖ - ๑๕ ปี ภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญจากภาคเอกชนและภาคประชาชนรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรต้องจัดการศึกษาระดับพื้นฐานโดยการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอสำหรับนักเรียนทุกคน รวมทั้งผู้ที่อยู่ในประเภทนักเรียนกลุ่มพิเศษ นักเรียนพิการ และนักเรียนด้อยโอกาส เพื่อให้โอกาสสำหรับผู้เรียนทุกคนได้ผ่านเกณฑ์หรือข้อกำหนดขั้นต่ำของมาตรฐานกลาง

สำหรับ วัยก่อนผู้ใหญ่ (Pre Mature) ซึ่งมีอายุ ๑๖ - ๑๘ ปีนั้น ภาครัฐที่เกี่ยวข้องร่วมกับ ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญจากภาคเอกชนและภาคประชาชนรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรสามารถจัดการศึกษาได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น รูปแบบปกติ (สำหรับนักเรียนที่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม) รูปแบบรัฐจ้างเรียน (สำหรับกรณีนักเรียนไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมแต่เป็นเด็กที่มีผลการเรียนดี) รูปแบบเรียนพร้อมทำงานโดยภาระงานไม่มีผลต่อการศึกษา (สำหรับกรณีนักเรียนไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม) รูปแบบเรียนพร้อมรับทุน (สำหรับกรณีนักเรียนไม่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมโดยทุนการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาให้เป็นระบบที่มีความโปร่งใส เป็นผู้รับผิดชอบ โดยท้องถิ่นจะเป็นผู้รับผิดชอบซึ่งทุนการศึกษาสามารถหาจากการบริจาค การสร้างกิจการหรือธุรกิจเพื่อสังคมซึ่งเป็นที่รู้จักในนาม Social Enterprise และ อื่น ๆ) ฯลฯ

สำหรับระดับอุดมศึกษานั้นการจัดการศึกษาถูกมองว่าเป็นการลงทุนของประเทศชาติและทุกภาคส่วน ดังนั้นทุกกลุ่ม คือ กลุ่มผู้เรียน กลุ่มที่สองคือภาครัฐที่เกี่ยวข้อง กลุ่มที่สามซึ่งประกอบด้วยภาคเอกชนและภาคประชาชนรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และกลุ่มสุดท้ายคือสถาบันอุดมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย จะต้องแบกรับความรับผิดชอบร่วมกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบทางการเงิน เช่น สถาบันอุดมศึกษารับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน จากการเก็บค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม โครงการวิจัย โครงการบริการวิชาการ การบริจาค การสร้างกิจการหรือธุรกิจเพื่อสังคมภายในสถาบัน การประหยัดค่าใช้จ่ายจากการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงาน ในขณะเดียวกันภาครัฐที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบสำหรับการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานและการจ้างเรียนสำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนดี นอกจากนี้ผู้เรียนสามารถเรียนพร้อมทำงาน ซึ่งเป็นที่รู้จักในนามสหกิจศึกษา หรือ เรียนรูปแบบปกติ คือผู้เรียนที่สามารถจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียม

สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับตอบสนองเรียนการรู้ตลอดชีวิตนั้นสามารถนับเป็นงานบริการชุมชนที่มีความสำคัญ ที่ต้องมีการรับผิดชอบร่วมกันทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญจากภาคเอกชนและภาคประชาชนรวมถึงองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ทุกภาคส่วนต้องช่วยจัดการศึกษาลักษณะประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพต้องทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ เพราะเป็นการเสริมสร้างทักษะ ความเชี่ยวชาญ องค์ความรู้ที่เฉพาะ ส่งผลกระทบต่อระดับผลิตภาพหรือ Productivity ของประเทศ

(๗) ผู้รับผิดชอบเรื่องแรงงานภาคการผลิตในพื้นที่ที่จะต้องให้ข้อมูลความต้องการในการจัดการการศึกษา ทั้งปริมาณและคุณลักษณะอย่างเป็นพลวัตต่อสมัชชาการศึกษา ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถสร้างพลเมืองที่มีความรู้ทักษะตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานในพื้นที่

(๘) สื่อสารมวลชนในฐานะผู้ร่วมจัดการศึกษา ต้องตระหนักถึงบทบาทความรับผิดชอบต่อการรับรู้ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจในเหตุการณ์ ข้อมูล องค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะกระทบต่อการศึกษาและการตัดสินใจตลอดชีวิตของคนไทยและความเป็นพลเมืองไทย จึงจำเป็นต้องนำเสนอข้อเท็จจริงในแนวทางที่เป็นการสร้างสรรค์และการสร้างเนื้อหาสาระที่มีผลกระทบในทางบวกต่อความคิดและความเข้าใจของทุกฝ่าย

๗) ตัวบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์

(๖) ผู้ปกครอง นายจ้าง และผู้ใช้ประโยชน์จากผู้สำเร็จการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วม ดูแล ให้ข้อชี้แนะในการปรับปรุงการจัดการการศึกษาของสมัชชาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่สะท้อนผลสัมฤทธิ์ของความสำเร็จในระบบการจัดการศึกษาอีกด้านหนึ่งคือความสามารถในการขยายฐานภาษีของประเทศอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากคุณภาพของการจัดการศึกษาที่ดีจะส่งผลให้เกิดมวลชนวัยทำงาน (Mass) ทั้งคนไทยและคนต่างด้าวที่สามารถเป็นได้ทั้งผู้ประกอบการ ผู้บริหาร และลูกจ้างในระบบเศรษฐกิจและสังคม

๒. การปฏิรูประบบการคลังด้านการศึกษา

๓) ประเด็นการปฏิรูป

(๑) กำหนดค่าใช้จ่ายต่อหัวตามภารกิจและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมและทั่วถึง โดยผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ การเงิน และการคลัง จะต้องคำนวณค่าใช้จ่ายที่เป็นพลวัต เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

(๓) ใช้มาตรการทางการเงินกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพของผลลัพธ์ในแต่ละสถานศึกษา โดยไม่มุ่งเน้นเฉพาะสถานศึกษาที่มีผลลัพธ์ดีอยู่แล้ว แต่จะต้องใช้มาตรการทางการเงินและการคลังมุ่งพัฒนาสถานศึกษาที่ยังไม่ได้คุณภาพโดยพัฒนาทั้งโครงสร้างพื้นฐานและบุคคลากร

(๔) ระดมทุนและทรัพยากรเพื่อการศึกษาจากทุกภาคส่วน โดยสร้างแรงจูงใจทั้งในด้านภาษี การสร้างความยอมรับในสังคมให้แก่ผู้สนับสนุนการจัดการการศึกษา เพื่อสนับสนุนผู้เรียนทั้งที่อยู่ในระบบและที่หลุดจากระบบซึ่งมีความเสียเปรียบตามเศรษฐกิจให้ได้รับโอกาสทางด้านการศึกษาและพัฒนาทักษะอาชีพโดยสืบเนื่องจากความพยายามที่จะให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ในรูปแบบสมัชชาการศึกษา จึงต้องเปิดโอกาสประยุกต์ให้รูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนทางสังคม (Social Public Private Partnership หรือ Social PPP) พร้อมทั้งรูปแบบการสร้างกิจการหรือธุรกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่เน้นความร่วมมือกับภาคประชาชนและองค์กรที่ไม่แสวงหากำไรเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการ การฝึกปฏิบัติ และประสบการณ์ชีวิตตามกรณีที่เหมาะสม

๖) เครือข่ายพันธมิตร อาทิ สภาพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ กระทรวงแรงงาน กระทรวงมหาดไทย (ที่รับผิดชอบ โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา) สำนักงานนายกรัฐมนตรี (ที่รับผิดชอบ โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน) สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น

๓. การปฏิรูประบบการเรียนรู้

๓) ประเด็นการปฏิรูป

เพิ่มข้อ (๑) ใหม่ การปฏิรูปการเรียนรู้ จะต้องกระทำแบบบูรณาการ ไม่ใช่เป็นภาระของกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้จัดการการศึกษาแต่เพียงฝ่ายเดียว เพื่อพัฒนาคนไทยรุ่นใหม่ให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพตามที่มุ่งหวังไว้ใน วิสัยทัศน์ จำเป็นต้องให้ผู้รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมที่เน้น การเปลี่ยนแปลง ตั้งแต่ระดับ ห้องเรียน จนถึงวัฒนธรรมภายในโรงเรียน เช่น การประเมินภาระงานของครูผู้สอน การวัดและประเมิน ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียน รวมไปถึงการผลิตทรัพยากรบุคคลและครู (ครอบคลุมทั้ง Pre- และ In-service Training) โดยเริ่มตั้งแต่ฝ่ายวางแผนยุทธศาสตร์ (ภาคการผลิตจริง ภาคเศรษฐกิจการคลังการเงิน ภาควิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม) การสร้างค่านิยม การปลูกฝังความรักในศิลปะ รักษาวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในจริยธรรมและหลักศาสนา การดูแลป้องกันสุขภาพตัวเองไม่ให้เจ็บป่วย การใช้กีฬาเป็นแรงจูงใจให้คนไทยมีน้ำใจเป็นนักกีฬา การรักษาทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม การใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า การใช้สื่อในการ หาความรู้และสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งและที่สำคัญที่สุดคือการปลูกฝังให้ทุกคน ร่วมกันป้องกัน ปรานีปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างจริงจัง เพื่อสร้างสังคมไทย ให้มีความน่าอยู่

๕) ขอบเขตงานปฏิรูป

(๑) พัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ตั้งแต่มารดาเริ่มตั้งครรภ์ โดยที่ชุมชนต้องเข้าไปสนับสนุนครอบครัวให้ สามารถดูแลสตรีที่กำลังตั้งครรภ์ให้ได้รับอาหารที่เพียงพอ ได้รับการรักษาสุขภาพทั้งของมารดาและทารกในครรภ์ โดยกลุ่มงานสาธารณสุขท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้เด็กที่เกิดมามีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่เกิดความผิดปกติใด ๆ ในระหว่าง ที่อยู่ในครรภ์มารดา ซึ่งมีผลมากกับการเจริญเติบโตของสมองและอวัยวะทุกส่วนก่อนที่จะออกมาสู่โลกด้วย ความสมบูรณ์ของร่างกายและสมอง

(๒) เมื่อเด็กเกิดมาแล้ว ชุมชนจะต้องช่วยกันดูแลสมาชิกใหม่ในชุมชน อันเป็นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมไทยโบราณ ที่ชุมชนอยู่ร่วมกันเสมือนญาติพี่น้อง ทำให้เด็กที่เกิดมามีความแจ่มใสและได้รับความอบอุ่นจากสังคมรอบด้าน ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงามในช่วงเวลาที่สมองและร่างกายกำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วและ เป็นฐานหลักที่สำคัญที่จะสร้างเด็กไทยให้แข็งแรงและมีความสุขต่อไปในอนาคต การสนับสนุนให้เด็กได้รับ อาหารที่มีประโยชน์เพียงพอกับการเติบโตเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า เพราะจะไม่ทำให้เกิดประชากรที่ไม่ สมประกอบและเป็นภาระของสังคมในอนาคตหากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมโดยภาครัฐร่วมกับภาคส่วน อื่นจะเน้นการผลิตทรัพยากรบุคคล หรือผู้เชี่ยวชาญการบริหารปฐมวัยอย่างมีคุณภาพและปริมาณตามความ ต้องการ ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพของครูและบุคลากรที่รับผิดชอบด้านปฐมวัยอยู่ในปัจจุบัน

(๓) ในการเรียนในชั้นประถมศึกษา จะต้องปฏิรูปให้เด็กในวัยนี้ได้เริ่มต้นคิดและรับรู้ตามหลักธรรมชาติที่เป็น จริง มีเหตุผล มีฝีมือ ฝึกฝนให้มีวินัยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นตลอดการดำรงชีวิต ไม่เน้นการจดจำ คำตอบแต่เน้นการฝึกสังเกตและกระบวนการคิดที่เป็นเหตุผล แต่ให้ซาบซึ้งในวิถีไทย เช่น การจดจำอาชยาน สุภาชิต วรรณคดี รู้จักดูแลสุขภาพด้วยการเล่นกีฬา เด็กในปฐมวัยไม่ควรถูกสภาพแวดล้อมผลักดันให้หลุดจาก ระบบการศึกษาในโรงเรียน เพราะจะทำให้เด็กขาดโอกาสที่จะเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคม อีกทั้งเด็กในวัยนี้ ควรจะเริ่มต้นรับการปลูกฝังแนวคิดการอยู่ร่วมกันในสังคมที่เป็นฐานการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักการยอมรับฟังเหตุผลของผู้อื่น รู้จักแพ้ชนะและให้อภัย มีน้ำใจเป็นนักกีฬาโดย การเริ่มต้นเล่นกีฬาตั้งแต่เด็ก รู้จักคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่น รักและหวงแหนสภาพแวดล้อมที่เป็น

ธรรมชาติอันงดงาม รู้คุณค่าของการใช้พลังงาน ที่สำคัญจะต้องได้รับการปลูกฝังให้มีความขยัน ซื่อสัตย์ รู้จักประหยัด มีความอดทนในการทำงาน เคารพความถูกต้อง รังเกียจความทุจริตและการเอาเปรียบ

(๔) ในการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมและต่อไปในชั้นมัธยมจะต้องมีการเรียนรู้ความรู้ทางด้านวิทยาการเพื่อให้สามารถทันต่อความเป็นไปของโลก ในขณะเดียวกันจะต้องมีความรู้ที่สอดคล้องพหุวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น โดยมีสมัชชาการศึกษาเป็นผู้จัดการดูแลทั้งการศึกษาเด็กทั่วไป การศึกษาของเด็กกลุ่มพิเศษ รวมทั้งการใช้ทรัพยากรโครงสร้างพื้นฐานให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการรวบรวมทรัพยากรบุคลากรมาช่วยให้การศึกษารูปแบบและพัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดการเชื่อมโยงข้ามสาระวิชาแบบบูรณาการ ในขนาดห้องเรียนและชั้นเรียนที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพ และมีคุณภาพที่เป็นมาตรฐานระดับเดียวกันทั้งประเทศ แต่มีความแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น ไม่ยึดเยี่ยกระบวนท่างจำ สำหรับการจดจำวิธีแก้ปัญหาและคำตอบแต่เน้นการสร้างความคิดจากองค์ความรู้ภูมิปัญญาที่มีอยู่อย่างบูรณาการและประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวัน

(๕) การเรียนรู้ในระดับมัธยมตั้งแต่มัธยมต้นและมัธยมปลายจะต้องจัดให้เด็กมีความเข้าใจในแต่ละสาระวิชาและความสามารถในการ เชื่อมโยง ตรรกะข้ามสาระวิชา รวมทั้งทักษะในการสื่อสาร สามารถใช้ภาษาได้มากกว่า ๒ ภาษา มีความสามารถในการเข้าหาข้อมูลต่างๆ ด้วยความเข้าใจในเทคโนโลยีสารสนเทศ สามารถติดตามเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา และฝึกฝนแนวคิดในการสร้างนวัตกรรมจากพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถประยุกต์ใช้ค่านิยม ศิลปะ วัฒนธรรม จริยธรรม และแนวคิดหลักการทางศาสนาของตนเอง มาเพื่อการฝึกการเรียนรู้ต่อเนื่อง รู้จักการดูแลสุขภาพ ป้องกันไม่ให้เกิดความเจ็บป่วยด้วยการใช้เวลาไปกับการเล่นกีฬามากกว่าที่จะใช้เวลาหมกมุ่นกับอบายมุขหรือสิ่งยั่วชวนต่าง ๆ ทั้งนี้ สังคมชุมชนที่ร่วมกันเป็นส่วนหนึ่งของสมัชชาการศึกษา จะต้องกำกับดูแลเยาวชนในท้องถิ่นของตนเองให้มีการใฝ่หาการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อเป็นพลเมืองที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและเป็นกำลังสำคัญของประเทศ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ทักษะอาชีพที่จะดำรงตนอยู่ได้ โดยไม่เป็นภาระกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่องานและสังคม

(๖) การสร้างระบบการเรียนรู้เมื่อผ่านพ้นระดับมัธยมศึกษาไปแล้ว ผู้เรียนจะต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการเรียนในระดับอุดมศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดการเรียนตามความต้องการของผู้ปกครอง หรือเพียงต้องการใบประกาศนียบัตร ใบปริญญา ผู้เรียนจะต้องมีเป้าหมายในการหาความรู้หรือทักษะ เพื่อใช้ในการดำรงตนในอนาคตข้างหน้า ทั้งนี้ ผู้เรียนสามารถจะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือสาขาวิชาที่เรียนได้อย่างเป็นอิสระโดยอาศัยหลักการเทียบโอนวิชาความรู้และทักษะของสถานศึกษาที่ได้มาตรฐานในระดับเดียวกัน เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาแล้วจะสามารถไปประกอบอาชีพในสิ่งที่ผู้เรียนมุ่งหวังได้ การเรียนในระดับอุดมศึกษานี้ต้องสร้างให้ผู้เรียนได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของพหุวิชารวมทั้งเรื่องของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตและผู้เรียนควรจะเข้าใจถึงความสามารถทั้ง ๘ ด้านของมนุษย์ เพื่อเลือกความสามารถที่เหมาะสมกับตนเองในหลากหลายความสามารถ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

(๗) การจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้จบระดับอาชีวศึกษาและบัณฑิตศึกษาเป็นความจำเป็นที่จะต้องสร้างกระบวนการเรียนรู้ใหม่ให้แก่พลเมืองไทยทุกคน ไม่จำกัดเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเท่านั้น เนื่องจากสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อาชีพบางอาชีพอาจจะถูกทดแทนด้วยเครื่องมือเครื่องจักร หรือมีความต้องการผลิตภัณฑ์บริการในอาชีพนั้นลดลง ดังนั้นระบบการศึกษาและพัฒนามนุษย์ จะต้องสร้างกลไกให้คนไทยสามารถหาความรู้เพิ่มเติม รวมทั้งขยายความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อปรับวิถีชีวิตตลอดจนการหาทักษะเพิ่มเติม เพื่อเปลี่ยนอาชีพใหม่ให้สามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่สังคม

(๘) การให้ความรู้แก่พลเมืองตั้งแต่วัยกลางคนขึ้นมา ทั้งในด้านการหาอาชีพใหม่หรือการใช้ประโยชน์จาก ประสพการณ์ของคนไทยที่จะถ่ายทอดไปสู่คนรุ่นหลัง รวมถึงการดูแลสุขภาพเพื่อป้องกันความเจ็บป่วยจากการ ใช้ชีวิตตามปกติ เช่นโรคอันเกิดจากความเสื่อมสภาพของร่างกาย จะต้องได้รับการเตรียมการเพื่อให้ความรู้ด้าน ต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่พลเมืองสูงวัย ทั้งนี้เพราะประเทศไทยกำลังจะเปลี่ยน ผ่านเข้าสู่ประเทศยุคสังคมคนสูงอายุ (Aging Society) หากไม่มีการเตรียมการที่เหมาะสม คนสูงอายุจะ กลายเป็นทรัพยากรที่หมดคุณค่า กลายเป็นภาระของสังคม การเสริมสร้างความเข้มแข็งและการใช้ประโยชน์ จากสถาบันครอบครัวซึ่งเป็นสถาบันหลักที่สำคัญของคนไทย ผู้สูงอายุจะช่วยแบ่งปันความรู้ประสบการณ์ที่ดีนำ ภาคภูมิใจสมควรแก่การยกย่องให้แก่ผู้ที่เขาว่าวัยกว่าซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังนั้น ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องสร้างค่านิยมของการยึดถือสถาบันครอบครัวให้เป็นสถาบันหลักที่ดีที่สำคัญที่สุดเท่า ๆ กับ สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

(๙) การสร้างการเรียนรู้จากระบบโสตทัศนศึกษา ซึ่งครอบคลุมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วีดิทัศน์ พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุด สวนสาธารณะ อุทยานธรรมชาติ ศูนย์การเรียนรู้ ตัวอย่างสิ่งที่เกิดขึ้นจริง (specimen) รวมถึงสื่อที่มีชีวิต เช่น บุคคลทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ ซึ่งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนอื่นต้องมีบทบาทร่วมกัน เพื่อให้เกิดสาระเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ตลอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คณะอนุกรรมการได้อภิปรายแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุป สาระสำคัญได้ดังนี้

๑. ควรมีการระบุดึงผู้ที่ร่วมจัดการศึกษาที่เป็นสื่อสารมวลชนที่ต้องตระหนักถึง บทบาทความรับผิดชอบต่อการรับรู้ซึ่งมีผลต่อความเข้าใจในข้อมูลที่กระทบต่อการศึกษา การตัดสินใจ และ ความเป็นพลเมืองไทย ซึ่งจะต้องมีการนำเสนอข้อเท็จจริงและสร้างสรรค์

๒. ควรมีการเพิ่มเติมในส่วนการปฏิรูประบบการเรียนรู้โดยให้มีการสร้างการเรียนรู้ จากระบบโสตทัศนศึกษาที่ครอบคลุมทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น รวมถึงสื่อที่มี ชีวิต เช่น บุคคลจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างทักษะและองค์ความรู้ ซึ่งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ส่วนอื่น ต้องมีบทบาทร่วมกันเพื่อให้เกิดสาระเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ตลอดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓. ควรให้ความสำคัญกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเสริมสร้างระบบการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับขั้นพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อปรับวิถีชีวิตให้สามารถดูแลตัวเองได้โดยไม่เป็นภาระแก่สังคม ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เพื่อเป็นพลเมืองที่มีความภาคภูมิใจในความเป็นคนไทยและเป็นกำลังสำคัญ ของประเทศ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ทักษะอาชีพที่จะดำรงตนอยู่ได้ รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคม

สรุปมติที่ประชุม

เมื่อได้มีการปรับเนื้อหาและเพิ่มเติมรายละเอียดของข้อมูลที่มีการพิจารณาในการ ประชุมครั้งนี้ที่มีความสมบูรณ์ครบถ้วนแล้ว จะได้มีการนำเข้าสู่วาระการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูป การศึกษาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในการนำเสนอรายงานข้อมูลดังกล่าวหลังจากที่ได้มีการพิจารณา ของคณะอนุกรรมการเพื่อให้คณะกรรมการได้พิจารณาในรายละเอียดต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี -

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานอนุกรรมการกล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุม และกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุม เวลา ๑๒.๑๐ นาฬิกา

นายวิษณุ รัตนสุทธิกุล
วิทยากรชำนาญการพิเศษ
ผู้จัดบันทึกการประชุม

นายภูเบญจมิตร ธาดาวงศ์ศิริ
เจ้าพนักงานบันทึกข้อมูลปฏิบัติงาน
ผู้พิมพ์บันทึกการประชุม